Tilläggsyrkande (Vänsterpartiet, Miljöpartiet)
2020-01-10 2.2.6

Yrkande angående – Remittering av Göteborgs Stads plan för arbete med finskt förvaltningsområde 2020-2023

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Lägga till Social resursnämnd, Göteborgs Stads HBTQ-råd samt organisationen Sverigefinska pensionärer som remissinstanser.

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2019-11-07
Diarienummer 1223/19

Handläggare
Veera Säisä
Telefon: 031-368 02 18
E-post: veera.saisa@stadshuset.goteborg.se

Remittering av Göteborgs Stads plan för arbete med finskt förvaltningsområde 2020-2023

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Reviderad plan för Göteborgs Stads arbete med finskt förvaltningsområde i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, remitteras till de nämnder, råd som stadsledningskontoret föreslår i bilaga 3 för yttrande senast 2020-03-31.

Sammanfattning

Göteborgs Stad är del av det finska förvaltningsområde från 2011-02-01 vilket betyder att staden är skyldig att ge det finska språket och den sverigefinska kulturen ett förstärkt skydd och stöd enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724). Stadsledningskontoret har fått i uppdrag 2018-11-07 § 847 (dnr 0361/18) att revidera planen för finskt förvaltningsområde tillsammans med Göteborgs Stads plan för arbete med nationella minoritetsfrågor. Enligt uppdraget ska revideringsprocessen ske i nära samverkan med den sverigefinska minoriteten och stadens förvaltningar.

Stadsledningskontoret föreslår att nästa steg i processen är att skicka planen på remiss till berörda nämnder och råd.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsledningskontorets bedömning är att den reviderade planen för Göteborgs Stads arbete med finskt förvaltningsområde 2020-2023 kan finansieras inom nämnders och styrelsers ordinarie budget. Insatserna i planen avser att säkerställa att nämnder och styrelser följer vad som regleras i lagen, det vill säga att initiera förändringar i stadens arbetssätt och utveckla verksamheter i syfte att kunna efterleva lagens krav med fokus på finskt förvaltningsområde.

Utöver detta finns det årliga statsbidraget på 2,64 mkr som Göteborgs Stad får för att kunna anpassa sina verksamheter till finskt förvaltningsområde. Användandet av statsbidrag regleras i Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Enligt 8 § i förordningen lämnas statsbidraget till kommunerna och landstingen årligen. Statsbidraget är avsett att användas till de merkostnader som uppkommer i kommunen och landstinget med anledning av de rättigheter som enskilda har enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, och till åtgärder för att stödja användningen av finska.

Stadsledningskontoret har i uppdrag att hantera och fördela statsbidraget för de merkostnader som staden får för att kunna anpassa sina verksamheter till finskt förvaltningsområde (dnr 0417/10). Arbetet ska ske i samråd med den sverigefinska minoriteten.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter kopplade till ekologisk dimension.

Bedömning ur social dimension

Att få använda sitt eget språk och utveckla sin egen kultur är en mänsklig rättighet och förutsättning för ett gott liv. Göteborgs Stad är ansvarig för att respektera, skydda och tillgodose rättigheter, inklusive de språkliga och kulturella rättigheter som anges i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724). Det finska språket har funnits i Sverige sedan före svensk statsbildning på 1100-1200-talen och den sverigefinska kulturen är del av det svenska och europeiska kulturarvet. Planen är ett stöd i arbetet att skydda och främja den språkliga och kulturella mångfalden i Sverige och i Europa genom att ta fram konkreta insatser som bidrar till planens övergripande mål att skydda de nationella minoriteter, revitalisera de utrotningshotade minoritetsspråken så att de hålls levande och säkerställa att minoriteternas rättigheter tas tillvara inom ordinarie strukturer och verksamhetsområden i lika hög grad som den övriga befolkningens.

Minoritetsrättigheter är till för de mest sårbara individer och grupper i samhället. Barnperspektivet och barnkonventionen speglas i planens målsättningar och insatser som särskilt betonar barn och ungas rätt till sitt minoritetsspråk och flerkulturella identitet. Det är viktigt att föra dialog med barn och ungdomar och ge dem inflytande i frågor som berör dem. Äldre personer tillhörandes den nationella minoriteten har särskilda språkliga och kulturella rättigheter inom service, vård och omsorg, vilket planens insatser lyfter. Göteborgs Stad behöver stärka sitt arbete gällande finskt förvaltningsområde genom att säkerställa att individer som tillhör minoriteten har sina rättigheter tillgodosedda.

Samverkan

Information och partssamverkan har skett med de fackliga organisationerna 2019-10-17 samt 2019-11-28.

Bilagor

1. Protokollsutdrag 2018-11-07 § 847 (dnr 0361/18)
2. Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde 2020-2023
3. Lista över remissinstanser
4. Tidplan för revideringsprocessen

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett stadsledningskontoret i uppdrag att revidera Göteborgs Stads befintliga planer för arbete med finskt förvaltningsområde och arbete med nationella minoritetsfrågor 2018-11-07 § 847 (dnr 0361/18). Enligt uppdraget ska arbetet ske i nära samverkan med berörda förvaltningar samt de nationella minoriteterna.

Stadsledningskontoret har under hösten 2019 reviderat de två planerna för finskt förvaltningsområde och nationella minoritetsfrågor i nära samverkan med den sverigefinska minoriteten och andra nationella minoriteterna samt stadens berörda verksamheter. Remittering av plan för Göteborgs Stads arbete med nationella minoritetsfrågor hanteras som ett separat ärende (dnr 1251/19).

Stadsledningskontoret föreslår att planen för Göteborgs Stads arbete med finskt förvaltningsområde skickas ut på remiss till de berörda nämnder, råd (bilaga 1) för yttrande senast 2020-03-31.

Beskrivning av ärendet

Göteborgs Stad har varit del av det finska förvaltningsområdet från 2011-02-01. Att ingå i ett förvaltningsområde för finska betyder att staden är skyldig att ge det finska språket och den sverigefinska kulturen ett förstärkt skydd och stöd enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724). Med anledning av kommunstyrelsens beslut 2011-04-06, § 211 har en plan antagits för Göteborgs Stads arbete med det finska förvaltningsområdet (se ärende dnr 1033/13). Samtidigt har en plan antagits för Göteborgs Stads arbete med nationella minoritetsfrågor gällande minoriteterna judar, romer, samer samt tornedalingar. Syftet med de två planerna är att skapa tydlighet i ansvaret för frågorna samt att säkerställa att Göteborgs Stad lever upp till internationell och nationell lagstiftning som i sin tur fastställer de nationella minoriteternas rättigheter.

Stadsledningskontoret har fått i uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2018 att utvärdera Göteborgs Stads planer för finskt förvaltningsområde och nationella minoritetsfrågor. Planerna är inte tidsatta och har gällt över fem år. Enligt utvärderingen har planerna inte fått de genomslag i ansvariga nämnder för att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter.

Samtidigt har lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) reviderats från 2019-01-01, vilket har lett till att stadens skyldigheter gentemot de nationella minoriteternas rättigheter har förstärkts och blivit ännu tydligare. Till exempel är alla kommuner i Sverige från och med 2019-01-01 skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Inom förvaltningsområden har bland annat rätten till förskola och annan pedagogisk verksamhet samt rätten till äldreomsorg på finska stärkts.

Till följd har kommunstyrelsen gett stadsledningskontoret i uppdrag att revidera Göteborgs Stads planer för finskt förvaltningsområde och nationella minoritetsfrågor 2018-11-07 § 847 (dnr 0361/18). Arbetet ska ske i nära samverkan med berörda förvaltningar och de nationella minoriteterna.

En tidplan för revideringsprocessen har godtagits vid redovisning av uppdragen till kommunstyrelsen (bilaga 4). Under hösten 2019 har samråd och dialog förts med den sverigefinska minoriteten och berörda förvaltningar i staden vid flera tillfällen. Stadsledningskontoret föreslår att nästa steg i processen är att skicka planen på remiss till

de nämnder, råd och civilsamhällets organisationer som nämnds i bilaga 3. Yttrande senast 2020-03-31.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret föreslår att Göteborgs Stads plan för arbete med finskt förvaltningsområde går ut på remiss för att förankra den ytterligare genom att få in synpunkter kring planens föreslagna delmål och insatser samt huruvida dessa ger den ledning och stöd som behövs för att nå planens målsättning. Stadsledningskontoret vill även inhämta ansvariga nämnders och styrelsers bedömning av de ekonomiska konsekvenserna för arbetet. Lista över remissinstanser finns i bilaga 3.

Tina Liljedahl Scheel	Eva Hessman
HR-direktör	Stadsdirektör

Göteborgs Stad

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2018-11-07

Redovisning av uppdrag att utvärdera Göteborgs Stads handlingsplaner för nationella minoritetsfrågor

§ 847, 0361/18

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag och yrkande från S, MP och V:

1. Uppdraget att utvärdera Göteborgs Stads handlingsplaner för nationella minoritetsfrågor och finskt förvaltningsområde, givet i budget 2018, förklaras fullgjort.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, med anledning av ny lagstiftning från 2019, redovisa beredskap och eventuella behov av insatser gällande kunskap och implementering. Arbetet ska ske i nära samverkan med berörda förvaltningar och redovisas snarast.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att revidera handlingsplanerna för nationella minoritetsfrågor och återkomma till kommunstyrelsen med förslag på upplägg i enlighet med vad som framgår av yrkandet från S, MP och V. Arbetet ska ske i nära samverkan med berörda förvaltningar samt de nationella minoriteterna.

Tidigare behandling

Bordlagt den 17 oktober 2018, § 791.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 1 oktober 2018.
Yrkande från S, MP och V den 7 november 2018.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering
2018-11-07

Vid protokollet

Sekreterare
Mathias Sköld

Ordförande
Ann-Sofie Hermansson

Justerande
Jonas Ransgård

Göteborgs Stad

Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde 2020-2023

Remissversion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

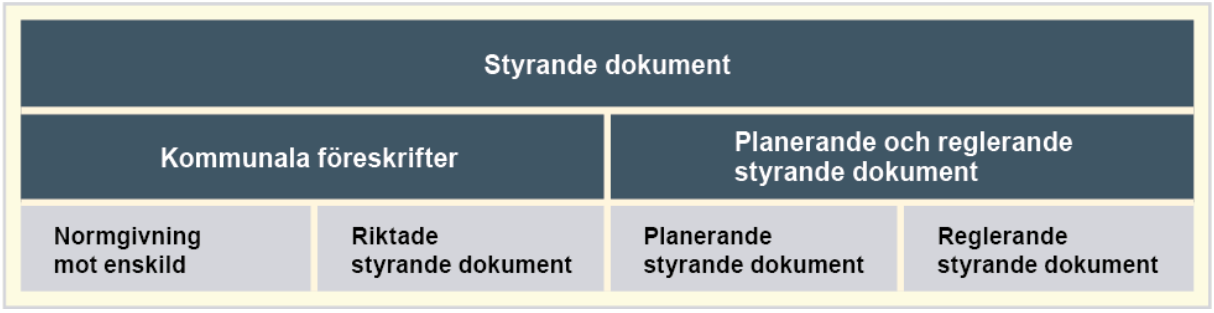

Remissversion

Dokumentnamn: Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde 2020-2023			
Beslutad av: [Nämnd/styrelse/befattning]	Gäller för: [Text]	Diarienummer: [Nummer]	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: [Dokumentsort]	Giltighetstid: [Giltighetstid]	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: [Funktion]
Bilagor: Bilaga 1 Bilaga 2 Bilaga 3			

Remissversion

Innehåll

Inledning 5

Syftet med denna plan 5

Vem omfattas av planen 5

Giltighetstid 6

Bakgrund 6

Utgångspunkter för planen 6

Sverigefinsk minoritet i Göteborg 6

Minoritetslagen och annan lagstiftning 7

Minoritetspolitiken 8

Finskt förvaltningsområde 8

Statsbidrag för finskt förvaltningsområde 9

Kopplingar till andra program och planer i staden 10

Implementering 11

Uppföljning 11

Planen 12

Göteborgs Stad informerar och kommunicerar aktivt på svenska såväl som på finska i ärenden med anknytning till förvaltningsområdet 13

Göteborgs Stad ger tillgång till service, vård och omsorg för äldre både på finska och svenska genom att stödja äldres sverigefinska kulturella identitet 14

Göteborgs Stad uppmärksammar och stärker den sverigefinska kulturen som en del av det svenska samhället 16

Göteborgs Stad erbjuder tvåspråkig undervisning i grundskolan. Göteborgs Stad ger tillgång till förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska . 18

Göteborgs Stad har systematiska och utvecklade former för samråd som ger inflytande i beslutsprocessen 20

Remissversion

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde 2020-2023 är att skapa tydlighet i ansvaret för frågorna samt att säkerställa att Göteborgs Stad lever upp till internationell och nationell lagstiftning som i sin tur fastställer de nationella minoriteternas rättigheter. Göteborgs Stads arbete med att upprätthålla de nationella minoriteternas rättigheter ska präglas av dialog, samråd och långsiktighet. Denna plan är framtagen i samråd med den sverigefinska minoriteten i Göteborg och planen utgör en del av stadens strategiska arbete med de mänskliga rättigheterna.

Planen har ett övergripande mål som följer målet för den nationella minoritetspolitiken och fem delmål som anger fokus och inriktning för arbetet.

Det övergripande målet är:

MÅL
Göteborgs Stad ska ge skydd för de nationella minoriteterna, revitalisera de utrotningshotade minoritetsspråken så att de hålls levande och säkerställa att de nationella minoriteternas rättigheter tas tillvara inom ordinarie strukturer och verksamhetsområdet i lika hög grad som den övriga befolkningens.

De fem delmålen är:

Delmål 1	Göteborgs Stad informerar och kommunicerar aktivt på svenska såväl som på finska i ärenden med anknytning till förvaltningsområdet
Delmål 2	Göteborgs Stad ger tillgång till service, vård och omsorg för äldre både på finska och svenska genom att stödja äldres sverigefinsk kulturell identitet
Delmål 3	Göteborgs Stad uppmärksammar och stärker den sverigefinska kulturen som en del av det svenska samhället
Delmål 4	Göteborgs Stad erbjuder tvåspråkig undervisning i grundskolan. Göteborgs Stad ger tillgång till förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska
Delmål 5	Göteborgs Stad har systematiska och utvecklade former för samråd som ger inflytande i beslutsprocessen

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för nämnden för konsument och medborgarservice, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, stadsdelsnämnder, social resursnämnd, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden och kommunstyrelsen.

Remissversion

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2020 till 2023.

Bakgrund

Göteborgs Stad har varit del av det finska förvaltningsområdet sedan 1 februari 2011 efter kommunstyrelsens beslut 18 augusti 2010. Att ingå i ett förvaltningsområde för finska betyder att staden är skyldig att ge det finska språket och den sverigefinska kulturen ett förstärkt skydd och stöd enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724). Med anledning av kommunstyrelsens beslut, har en plan antagits 2014 för Göteborgs Stads arbete med det finska förvaltningsområdet. Samtidigt har en plan antagits för Göteborgs Stads arbete med nationella minoritetsfrågor gällande minoriteterna judar, romer, samer samt tornedalingar. Syftet med de två planerna är att skapa tydlighet i ansvaret för frågorna samt att säkerställa att Göteborgs Stad lever upp till internationell och nationell lagstiftning som i sin tur fastställer de nationella minoriteternas rättigheter.

Stadsledningskontoret har i kommunfullmäktiges budget 2018 fått i uppdrag att utvärdera Göteborgs Stads planer för finskt förvaltningsområde och nationella minoritetsfrågor. Planerna är inte tidsatta och har varit giltiga över fem år. Enligt utvärderingen har planerna inte fått genomslag i ansvariga nämnder för att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter. Samtidigt har lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) reviderats. En förstärkt minoritetslag trädde i kraft den 1 januari 2019, vilket har lett till att stadens skyldigheter gentemot de nationella minoriteternas rättigheter har förstärkts och blivit ännu tydligare. Till följd av detta har kommunstyrelsen 7 november 2018 gett stadsledningskontoret i uppdrag att revidera Göteborgs Stads planer för finskt förvaltningsområde och nationella minoritetsfrågor. Revideringsprocessen har skett i nära samverkan med Göteborgs Stads sverigefinska råd och stadens förvaltningar. En reviderad plan för Göteborgs Stads arbete med finskt förvaltningsområde är stadsövergripande och gäller under perioden 2020-2023.

Utgångspunkter för planen

Sverigefinsk minoritet i Göteborg

Det finska språket har funnits i Sverige sedan före den svenska statsbildningen på 1100-1200-talen. Den största delen av det moderna finska territoriet tillhörde Sverige fram tills 1809. Status som nationellt minoritetsspråk och sverigefinnar som en nationell minoritet i Sverige bygger på den långa gemensamma historien mellan de svensktalande och de finsktalande som idag även kallas för sverigefinnar. Både krigsbarn och politiska flyktingar, men även arbetskraftsinvandrare, har erfarenhet av att ta sig över gränsen till Sverige.

Den sverigefinska minoriteten är Göteborgs största minoritet. Storleken av minoriteten varierar mycket beroende på källan, men enligt Statistiska centralbyråns uppskattning fanns det i slutet av 2018 726 712 personer med finländsk bakgrund i Sverige, vilket är 51 780 fler än för tio år sedan och ungefär 7 procent av hela befolkningen. I Göteborg bor

Remissversion

det sammanlagt 30 580 personer med finländsk bakgrund, vilket motsvarar 5,3% av befolkningen (571 868) i slutet av 2018.

Den tillgängliga statistiken är dock delvis missvisande eftersom den syftar till individer som är födda i Finland, som har minst en förälder som är född i Finland eller som har minst en mor- eller farförälder som är född i Finland. Den fjärde generationen eller tidigare är inte med i denna statistik. Den visar inte heller individens modersmål, språkkunskaper eller självidentifikation det vill säga om man upplever sig som sverigefinne. Bland de nämnda generationerna bildar nu den tredje den största gruppen med finsk bakgrund. I Göteborg finns efter Stockholm till antalet mest personer som beräknas tillhöra denna minoritet.

Minoritetslagen och annan lagstiftning

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har gällt i Sverige sedan 1 januari 2010. Lagen beskriver vilka rättigheter som minoriteterna har i hela landet och inom de speciella förvaltningsområden som finns för finska, meänkieli och samiska. Från den 1 januari 2019 reviderades lagen så att rättigheter och skyldigheter stärktes ytterligare. Samtliga kommuner och statliga myndigheter är skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Likaså att informera minoriteterna om deras rättigheter och skydda minoriteternas språk och kultur där barns och ungas rätt att få utveckla sitt språk och sin kultur särskilt betonas. Rätten till samråd och inflytande har förtydligats samt att förvaltningsmyndigheter ska beakta barns och ungas möjligheter till inflytande i frågor som berör dem. I förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska är kommunerna skyldiga att ordna förskola och äldreomsorg helt eller till väsentlig del på minoritetsspråken. Rätt till äldreomsorg på nationella minoritetsspråk gäller även jiddisch, romani chib, samiska och Meänkieli om personal finns. I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

I Europarådets ramkonvention slås fast att skyddet av nationella minoriteter och av de rättigheter och friheter som tillkommer personer som tillhör dessa minoriteter utgör en integrerad del av det internationella skyddet av mänskliga rättigheter. De nationella minoriteternas rättigheter ska sättas in i de regelverk som kringgärdar de mänskliga rättigheterna. Här ingår internationell lagstiftning såsom FN:s barnkonvention, vilken utgör svensk lag från och med 1 januari 2020, rasdiskrimineringskonventionen och FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt nationell lagstiftning såsom diskrimineringslagen (2008:567). Konventionerna och diskrimineringslagen bygger på icke-diskrimineringsprincipen vilket innebär att rättigheterna gäller alla medborgare och alltid, och kommunen ansvarar för att omsätta dessa rättigheter i praktiken genom de verksamheter kommunen driver och den service som ligger i det kommunala uppdraget. Detta utgör grunden för ett stärkt arbete med minoritetsfrågor. Skollagen (2010:800) och socialtjänstlagen (2001:453) har också bestämmelser rörande de nationella minoriteterna. Det finns ett tydligt fokus på barn i minoritetslagstiftningen som gör att barns rättigheter särskilt ska beaktas.

Remissversion

Minoritetspolitiken

Göteborgs Stads arbete med de nationella minoriteterna och finskt förvaltningsområde sker inom ramen för arbetet med mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheter är i sin tur grunden till stadens arbete och berör alla människor och all offentlig förvaltning. Utgångspunkten är internationella konventioner, nationella strategier och lagstiftning såsom Europarådets ramkonvention till skydd för nationella minoriteter samt den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk, lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och diskrimineringslagen (2008:567).

År 2000 ratificerade Sverige Europarådets ramkonvention till skydd för nationella minoriteter samt den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Sedan dessa har Sverige en samlad nationell minoritetspolitik. Det innebär att Sverige sedan dess har fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar med de erkända språken jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. Samiska, finska och meänkieli bedöms vara landsdels- eller minoritetsspråk med historisk geografisk anknytning i Sverige medan jiddisch och romani chib är territoriellt obundna språk. Enligt Europarådets språkstadga är landsdels- eller minoritetsspråk ett språk som av hävd används i ett visst territorium i en stat av medborgare i staten, vilka utgör en grupp som i antal är färre än resten av befolkningen.

De nationella minoriteterna har funnits i Sverige under lång tid och är en del av det gemensamma kulturarvet. Individer som anses tillhöra i en nationell minoritet känner oftast en uttalad samhörighet, en synnerlig religiös, språklig eller kulturell tillhörighet och en vilja att behålla sin identitet. Minoritetstillhörigheten baseras på individuell självidentifikation. Var och en avgör själv om hen vill göra anspråk på det skydd och stöd som samhället erbjuder minoriteterna. En individ kan känna tillhörighet med flera minoriteter som till exempel finska romer eller judar. Något tvång för individen att ingå i en minoritet finns inte. Enligt lagen får ingen registrering av tillhörighet till minoriteterna ske varken nationellt eller kommunalt.

De nationella minoriteterna har också stora variationer i individer och behov inom respektive minoritet. För att säkra människors lika värde, rättigheter och möjligheter, ska arbetet bedrivas systematiskt och utgå ifrån ett normmedvetet arbetssätt för att förebygga diskriminering. Detta innebär att ständigt innefatta faktorer som kön, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, ålder, socioekonomisk bakgrund samt var i staden någon bor eller verkar.

Finskt förvaltningsområde

Ett förvaltningsområde för minoritetsspråk är ett område där regeringen beslutat att en nationell minoritet har förstärkt skydd och stöd enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I ett förvaltningsområde har även de statliga myndigheter som finns på plats skyldigheter enligt samma lag. Den 18 augusti 2010 fattade kommunstyrelsen beslut om att ansöka hos regeringen om att Göteborgs Stad får ansluta sig till förvaltningsområdet för finska språket. Regeringen fattade ett beslut den 16 december 2010 om att bevilja stadens ansökan. Till följd av beslutet från 1 februari 2011 blev Göteborgs Stad officiell del av det finska förvaltningsområdet. Från och med 2019 ingår 66 kommuner i förvaltningsområdet för finska, 25 kommuner i förvaltningsområdet för det samiska och åtta kommuner i förvaltningsområdet för meänkieli.

Remissversion

Minoritetslagen innehåller bestämmelser om förstärkt skydd för finska, meänkieli respektive samiska vilka anses som språk med en historisk geografisk anknytning. I förvaltningsområden har enskilda rätt att använda sitt nationella minoritetsspråk i skriftliga och muntliga kontakter med myndigheter. Enskilda har också rätt att få tillgång till äldreomsorg och förskola helt eller till en väsentlig del på finska, meänkieli och samiska. Rätten till förskola på nationellt minoritetsspråk regleras i skollagen och i den nya reviderade läroplanen för förskola som trädde i kraft 1 juli 2019.

I ett förvaltningsområde för finska språket förutsätter lagstiftningen att minoritetspolitiken förverkligas i tät dialog mellan staden och den sverigefinska minoriteten. I Göteborg det finns ett sverigefinskt råd som är kommunstyrelsens samrådsorgan med den sverigefinska minoriteten. Det finns 21 ledamöter i Göteborgs Stads sverigefinska råd: en representant från varje parti i kommunstyrelsen, nio ledamöter från olika finska föreningar och tre ledamöter från referensgrupper äldreomsorg, utbildning och kultur.

Statsbidrag för finskt förvaltningsområde

En kommun som ingår i förvaltningsområdet får ett statsbidrag baserat på antalet invånare. Göteborgs Stad får ett årligt statsbidrag på 2,64 mkr som ska användas till de merkostnader som uppstår i kommunen med anledning av anpassningen till finskt förvaltningsområde. Användandet av statsbidrag regleras i Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

En kommun som tar emot bidrag enligt § 8 i Förordningen (2009:1299) är skyldig att kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli respektive samiska. Kartläggningen ska genomföras tillsammans med de nationella minoriteterna. Kommunen ska också redovisa hur kartläggningen enligt 8 § har genomförts.

Kommunen ska lämna årligen en ekonomisk redovisning till den myndighet som har betalat ut bidraget och en redovisning av vad medlen har använts till enligt § 12 i Förordningen (2009:1299). Länsstyrelsen i Stockholm har regeringsuppdraget att följa upp kommunens arbete med anpassning till förvaltningsområdet för det finska språket och hur statsbidraget använts.

Göteborgs Stads riktlinjer för användandet av stadsbidrag

Dialog och samråd med minoriteten
Kartläggning
Informationsinsatser och översättningar
Organisationsöversyn och verksamhetsutveckling, till exempel inom förskola och äldreomsorg
Kultur- och språkinsatser
Synliggörande av minoriteter och minoritetsspråk, till exempel skyltning

Remissversion

Initiala mobiliseringsinsatser, till exempel inköp av litteratur och pedagogiskt material	
Del av personalkostnader	
Handlingsplan	

Kopplingar till andra program och planer i staden

Nedan listas de antagna program och planer i staden som i störst omfattning angränsar till denna plan:

Styrande dokument	Kopplingar till nationella minoriteter	Giltighet och fastställare
Göteborgs Stads handlingsplan för arbetet med de mänskliga	Slår fast att alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter.	2016 – tillsvidare Beslutad i KF
Göteborgs Stads plan för jämställdhet	Omfattar stadens arbete för jämställdhet och innehåller insatser där fokus ligger på flera diskrimineringsgrunder än kön vilket skapar förutsättningar för att arbeta bredare mot diskriminering och fördomar.	2019–2023 Beslutad i KF
Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer	Omfattar stadens arbete mot våld i nära relationer.	2014–2019 Beslutad i KF
Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor	Belyser hbtq-personers specifika utsatthet. Innehåller insatser för att öka kunskaper i normmedvetet arbetssätt vilket också skapar förutsättningar för att arbeta mot diskriminering och fördomar på grund av tillhörighet till nationell minoritet.	2017–2021 Beslutad i KF
Göteborgs Stads program för en attraktiv arbetsgivare	Omfattar stadens gemensamma mål och strategier för att stärka stadens förutsättningar att vara en attraktiv arbetsgivare. Kopplingar finns när det kommer till uppdraget att kompetensförsörja personal med språklig och kulturell kompetens inom minoritetsspråken och de nationella minoriteterna.	2019-2023 Beslutad i KF
Göteborgs Stads program för en jämlik stad	Omfattar långsiktiga satsningar för att skapa likvärdiga livsvillkor för alla som bor, vistas och verkar i staden med tyngd på tidiga insatser i barns liv. Kopplingar finns genom att arbetet också omfattar grupper som är diskriminerade, marginaliserade eller exkluderade.	2018–2026 Beslutat i KF

Remissversion

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktions-nedsättning	Belyser personer med funktionsnedsättningars specifika utsatthet. Kopplingar finns exempelvis genom särskild kompetens kring språk och kultur för nationella minoriteter med funktionsnedsättning vid insatser enligt LSS.	2014–2020 Beslutat i KF

Implementering

Ansvaret för att implementera planens insatser ligger på varje nämnd och styrelse som omnämns i planen. Implementering och konkretisering av insatser på förvaltningsnivå ska ske i samråd med den sverigefinska minoriteten genom att minoriteten ges inflytande i frågor som berör dem. Varje nämnd och styrelse i Göteborgs Stad har möjlighet att fritt anpassa inflytandeformerna efter vad som är bäst för varje situation. Staden kan exempelvis samarbeta med minoriteten vid problemformulering och remissbehandling, ha fördjupad dialog i en sakfråga, eller samverka i en viss verksamhet. Det viktigaste är att den sverigefinska minoritetens förutsättningar och behov beaktas och tillgodoses i stadens beslutsprocesser gällande frågor som berör minoriteten.

Stadsledningskontoret står för övergripande stöd och samordning vid implementering samt ansvarar för samordning av Göteborgs Stads sverigefinska råd och Göteborgs Stads gemensamma samråd för de nationella minoriteterna.

Uppföljning

Varje nämnd med ansvar för insatser i planen följer upp det egna arbetet och om det har gett effekt, det vill säga om insatserna har bidragit till de uppsatta delmålen. Nämnder rapporterar till kommunstyrelsen, som ansvarar för uppföljning av planen på en övergripande nivå. Nämnder rapporterar också till den sverigefinska minoriteten genom Göteborgs Stads sverigefinska råd och Göteborgs Stads gemensamma samråd för de nationella minoriteterna.

På nationell nivå har Länsstyrelsen i Stockholm uppföljningsansvar för stadens arbete med finskt förvaltningsområde. En gång per år följer Länsstyrelsen upp kommunernas arbete via stadsledningskontoret. Stadens inrapportering bygger på ett samarbete med ansvariga nämnder och den sverigefinska minoriteten och sker som en del av uppföljningen som kommuniceras till kommunstyrelsen.

Remissversion

Planen

Detta är en plan för Göteborgs Stad arbete med finskt förvaltningsområde. Göteborgs Stad är del av förvaltningsområdet för finska språket sedan 1 februari 2011 vilket ger den sverigefinska minoriteten särskilda rättigheter enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Planen har ett övergripande mål:

MÅL
Göteborgs Stad ska ge skydd för de nationella minoriteterna, revitalisera de utrotningshotade minoritetsspråken så att de hålls levande och säkerställa att de nationella minoriteternas rättigheter tas tillvara inom ordinarie strukturer och verksamhetsområdet i lika hög grad som den övriga befolkningens.

Planen har också fem delmål som anger fokus och inriktning för arbetet:

Delmål 1	Göteborgs Stad informerar och kommunicerar aktivt på svenska såväl som på finska i ärenden med anknytning till förvaltningsområdet
Delmål 2	Göteborgs Stad ger tillgång till service, vård och omsorg för äldre både på finska och svenska genom att stödja äldres sverigefinska kulturella identitet
Delmål 3	Göteborgs Stad uppmärksammar och stärker den sverigefinska kulturen som en del av det svenska samhället
Delmål 4	Göteborgs Stad erbjuder tvåspråkig undervisning i grundskolan. Göteborgs Stad ger tillgång till förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska
Delmål 5	Göteborgs Stad har systematiska och utvecklade former för samråd som ger inflytande i beslutsprocessen

Varje delmål följs av ett antal prioriterade insatser. Planen har totalt 18 insatser. Insatserna avser att initiera ett förändringsarbete i stadens verksamheter för att undanröja de hinder som idag begränsar att den sverigefinska minoriteten fullt ut har tillgång till sina minoritetsrättigheter. Vid varje delmål anges hänvisning till lagen samt en kort beskrivning av nuläget för stadens arbete med målområdet. Vid varje insats anges ansvarig nämnd, tidplan och uppföljning.

Remissversion

Göteborgs Stad informerar och kommunicerar aktivt på svenska såväl som på finska i ärenden med anknytning till förvaltningsområdet

Ansvarig nämnd: Nämnden för konsument och medborgarservice, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, stadsdelsnämnder, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kommunstyrelsen

> **3 §** Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till. Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken. *Lag (2018:1367).*[1]
>
> **8 §** Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet.
> Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska, meänkieli respektive samiska.
> Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk.
>
> **18 c §** Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad som anges i 18 och 18 a §§. *Lag (2018:1367).*[2]

Nuläge information och kommunikation: Det pågår ett förstärkt arbete i stadens olika verksamheter för att säkerställa efterlevnaden av lagstiftning utifrån informationsskyldighet angående finskt förvaltningsområde. På stadens kontaktcenter arbetar idag tre personer som svarar i telefon och mejl på finska och ett flertal nya webbsidor har tagits fram på finska på adressen goteborg.se/suomeksi som behövs kontinuerligt revideras och uppdateras. Stadsledningskontoret ger ut en tvåspråkig informationstidning *Jag är sverigefinne/Minä olen ruotsinsuomalainen* i samverkan med visuell kommunikation. Inom äldreomsorgen och förskolan finns det stadsgemensamma blanketter på både finska och svenska som exempelvis *Ansökan om hemtjänst*, *Ansökan om äldreboende, Förskoleansökan* och *Val till förskoleklass*.

Mycket arbete kvarstår. Göteborgs Stad måste arbeta mer uppsökande för att nå individer med sverigefinskt påbrå. Det finns många bland de nationella minoriteterna som inte är medvetna om sina rättigheter. Grundskoleförvaltningen har i uppdrag att säkerställa information till vårdnadshavare om den utökade rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk. Förskoleförvaltningen måste informera vårdnadshavare om den förstärkta rätten att få förskola helt eller till väsentlig del på finska. Utöver extern kommunikation, är det viktigt att information om minoritetsrättigheter och finskt

[1] SFS 2018:1367 Lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
[2] Ibid.

Remissversion

förvaltningsområde ska vara med i olika typer av interna riktlinjer och rutiner för medarbetare samt introduktioner för nyanställda.

Delmål 1: Information och kommunikation, insatser I-III

	Insats	*Ansvarig*	*Tidplan*	*Uppföljning*
I	Information om finskt förvaltningsområde och verksamhetens ansvar ska finnas tillgänglig och vara integrerad i extern och intern kommunikation inom ansvariga nämnders verksamheter	Nämnden för konsument och medborgarservice, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, stadsdelsnämnder, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kommunstyrelsen	Löpande	Ansvarig nämnd inom sitt ordinarie uppföljningssystem
II	Samla och förmedla kunskapsstöd och informationsmaterial till stadens verksamheter om finskt förvaltningsområde	Nämnden för konsument och medborgarservice, kommunstyrelsen	Löpande	Konsument och medborgarservice i samarbete med stadsledningskontoret
III	Utbilda och rekrytera personal med kompetens i det finska språket och i den sverigefinska kulturen	Nämnden för konsument och medborgarservice, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, stadsdelsnämnder, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kommunstyrelsen	Löpande	Ansvarig nämnd inom sitt ordinarie uppföljningssystem

Göteborgs Stad ger tillgång till service, vård och omsorg för äldre både på finska och svenska genom att stödja äldres sverigefinska kulturella identitet

Ansvarig nämnd: Stadsdelsnämnder (äldreomsorg och hälso- och sjukvård), utbildningsnämnden

> **18 §** En kommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds

inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. *Lag (2018:1367).*

18 b § Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 och 18 a §§ beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. *Lag (2018:1367).*[3]

8 § Varje kommun ska tillsammans med de nationella minoriteterna kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli respektive samiska. *Lag (2009:1299).*[4]

Nuläge vård och omsorg: Individer har från och med 1 januari 2019 en förstärkt rätt att få äldreomsorg helt eller till väsentlig på finska enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ålägger staden att kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska. Den senaste behovskartläggningen inom äldreomsorgen på finska gjordes 2013 och behovet för aktuell statistik är akut för att kunna fylla lagens krav och förbereda sig för framtidens behov. Det är viktigt att kartläggningen görs tillsammans med den sverigefinska minoriteten.

Göteborgs Stad har totalt 36 platser för finsktalande äldre med behov av somatisk vård och/eller demens vilka ligger i Lövgärdet och Glöstorpshöjden. Staden har också ett finskt seniorboende med 47 lägenheter i Gårdsten. Behovet för fler finskspråkiga verksamheter inom äldreomsorg kvarstår, inte minst inom hemtjänsten, samt fler platser inom äldreboenden och seniorboenden.

Det råder brist på personal i staden med kompetens i det finska språket och den sverigefinska kulturen vilket påverkar minoritetslagens genomslag inom äldreomsorgen och hälso- och sjukvården. För att kunna erbjuda äldreomsorg på finska till alla berättigade behöver staden ha kännedom om vilka i personalen som talar finska och är villiga att använda minoritetsspråket i arbetet. Det ska ses som meriterande i rekryteringsprocesser att behärska minoritetsspråket.

Remissversion

Delmål 2: Vård och omsorg, insatser I-III

	Insats	*Ansvarig*	*Tidplan*	*Uppföljning*
I	Kartlägga intresse av service, vård och omsorg på finsk äldreomsorg i samverkan med den sverigefinska minoriteten	Stadsdelsnämnder	2020	Ansvarig nämnd rapporterar in till stadsledningskontoret
II	Rekrytera och försörja vård- och omsorgspersonal med	Stadsdelsnämnder, nämnden för arbetsmarknad-	löpande	Ansvarig nämnd rapporterar in till stadsledningskontoret

[3] SFS 2018:1367 Lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
[4] Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

	språklig och kulturell kompetens	och vuxenutbildning		
III	Ge individer inom hemtjänsten möjlighet att använda finska med omsorgspersonalen	Stadsdelsnämnder, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning	löpande	Ansvarig nämnd rapporterar in till stadsledningskontoret

Personer 65 år och äldre med födelseland FINLAND per SDN 2018

Region Väst	65 år – 74 år	75 år – 84 år	85 år – 117 år	Total
Angered	478	181	25	684
Östra Göteborg	219	123	31	373
Örgryte-Härlanda	114	74	23	211
Centrum	110	62	17	189
Majorna-Linné	148	76	19	243
Askim-Frölunda-Högsbo	90	90	27	207
Västra Göteborg	57	64	12	133
Västra Hisingen	219	138	31	388
Lundby	175	101	25	301
Norra Hisingen	310	187	41	538
999 ospec Göteborg	..C	-	-	..C
Total	*1921*	*1096*	*251*	3268

Remissversion

Göteborgs Stad uppmärksammar och stärker den sverigefinska kulturen som en del av det svenska samhället

Ansvarig nämnd: Kulturnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för konsument och medborgarservice, stadsdelsnämnder

> **4 §** Det allmänna ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. *Lag (2009:724).*[5]

[5] Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

> **18 b §** Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 § beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. *Lag (2018:1367).*[6]

Nuläge kultur: Sverigefinsk kultur är del av det svenska kulturarvet. Alla kommuner i Sverige har skyldighet att skydda och främja den nationella minoritetskulturen oavsett om kommunen ingår i finskt förvaltningsområde eller inte. Enligt den förstärkta minoritetslagen ska barns utveckling av en sverigefinsk kulturell identitet främjas särskilt.

Göteborgs Stad måste enligt lagen ta aktiva åtgärder för att stödja den sverigefinska kulturens fortlevnad vilket kan göras bland annat genom att uppmärksamma sverigefinska dagen och förstärka utbudet av finsk och sverigefinsk litteratur, tidskrifter och annan media på stadens bibliotek. Tillgängliggörande av finsk och sverigefinsk litteratur för barn och unga är av yttersta vikt.

Sverigefinskt kulturarbete i Göteborg har vilat i stor utsträckning på olika frivilligorganisationer. Föreningslivet är viktigt även i fortsättningen och Göteborgs Stad ska fortsätta stödja finska och sverigefinska föreningar, både genom verksamhetsstöd och kulturstöd.

Ansvaret för kulturarbete behöver överföras i större utsträckning till Göteborgs Stads nämnder som ansvarar för kulturfrågor, vilket kräver både statliga och kommunala resurser. Ansvariga nämnder ska se till att det finns personal som är kunnig att implementera minoritetslagen och ge minoriteten tillgång till sin kultur. Det är viktigt att reda ut vilka i personalen som har kännedom i den sverigefinska kulturen och vid behov rekrytera sådan personal. Till exempel, kommunanställda som arbetar inom äldreomsorgen behöver se till att individer som tillhör den sverigefinska minoriteten får möjlighet att upprätthålla sin kulturella identitet genom att bland annat erbjuda finsk mat, musik, litteratur, film, konst, flaggning och andra kulturaktiviteter.

Delmål 3: Kultur, insatser I-IV

	Insats	*Ansvarig*	*Tidplan*	*Uppföljning*
I	Varje år ska sverigefinska dagen firas och former för firande ska ske i samråd med minoriteten	Kulturnämnden, Stadsdelsnämnder, Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden	Årligen	Årlig utvärdering av firande av högtidsdagar i dialog med respektive minoritet. Ansvar berörd nämnd som rapporterar in till stadsledningskontoret.
II	Stadsbiblioteket och dess filialer samt skolbiblioteken ska förstärka sitt utbud av finsk och sverigefinsk litteratur, tidskrifter och annan media både	Kulturnämnden, Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden	Löpande	Ansvarig nämnd inom sitt ordinarie uppföljningssystem

[6] SFS 2018:1367 Lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

	på finska och svenska			
IV	Rekrytera, säkra och underhålla personal med sverigefinsk språklig och kulturell kompetens	Kulturnämnden, Stadsdelsnämnder, Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning	Löpande	Ansvarig nämnd

Göteborgs Stad erbjuder tvåspråkig undervisning i grundskolan. Göteborgs Stad ger tillgång till förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska

Ansvariga nämnder: Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

8 § Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. *Språklag (2009:600).*[7]

12 a § En hemkommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska. *Skollag (2010:800).*[8]

Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i sådan förskola som avses i första stycket. *Lag (2018:1368)*[9]

5 a § En kommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och som tillhandahåller sådan verksamhet som avses i 2 eller 5 § ska sträva efter att erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i sådan verksamhet där hela eller en väsentlig del av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska. *Skollag (2010:800)*

Om kommunen erbjuder verksamhet enligt 2 eller 5 § ska vårdnadshavare som ansöker om sådan verksamhet tillfrågas om de önskar plats i verksamhet som bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

Om en kommun som ingår i ett förvaltningsområde anordnar öppen förskola enligt 3 § ska kommunen, om det finns sådan efterfrågan, sträva efter att erbjuda hela eller en väsentlig del av verksamheten på finska, meänkieli respektive samiska. *Lag (2018:1368)*

8 § Varje kommun ska tillsammans med de nationella minoriteterna kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli respektive samiska. *Förordning (2009:1299)*[10]

[7] SFS 2009:600 Språklag (2009:600)
[8] SFS 2010:800 Skollag (2010:800)
[9] SFS 2018:1367 Lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
[10] Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Remissversion

Nuläge grundskola: Skolan har stor betydelse i språkrevitalisering. Revitalisering av det finska språket i Göteborg ska ske genom att barnen ges möjlighet att förstärka sin sverigefinska kulturella identitet och utveckla sina språkkunskaper i finska.

Enligt Skolinspektionens tillsyn 2019 det råder brister i stadens undervisning i nationella minoritetsspråk. Sverigefinska vårdnadshavare har framfört kritik om bland annat gruppstorleken, barn i samma klass med varierande förkunskaper i språket, krock med ordinarie schema och långa skoldagar samt att det råder brister i stadens skolskjuts. Deltagandet i modersmålsundervisning på finska har minskat i staden.[11]

Fram till 1990-talet erbjöd Göteborgs Stad tvåspråkig skolundervisning på finska och svenska. I början av 1990-talet förändrades situationen och en fristående skola tog ansvaret att arrangera undervisning på finska. 2016 drog Skolinspektionen in tillståndet från den fristående skolan och sedan dess har barnen inte haft möjlighet att läsa grundskolestudier på finska. I 2017 ankom ett Göteborgsförslag om att Göteborgs Stad skulle starta tvåspråkig undervisning på finska. Frågan utreddes av stadsdelarna och lämnades över till grundskolenämnden 2018. Grundskolenämnden har hanterat frågan två gånger, 24 oktober 2018 och 21 mars 2019. I mars 2019 beslutade grundskolenämnden att starta tvåspråkig undervisning i Göteborg på finska och svenska.

Nuläge förskola: I läroplanen för förskolan står att de barn som tillhör de nationella minoriteterna ska främjas i sin utveckling av en kulturell identitet och stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk. Enligt skollagen ska kommuner som ingår i förvaltningsområde erbjuda förskoleverksamhet helt eller till väsentlig på finska.

Det finns sju förskolor i dagsläget i Göteborg som har helt eller delvis verksamhet på finska: fem kommunala och två fristående förskolor. Barnantalet i dessa förskolor varierar från ett till 21 och vissa förskolor har kö till de finskspråkiga avdelningarna. Förskoleförvaltningen har också anställt en finskspråkig ambulerande förskolepedagog under 2018 som har i dagsläget 48 barn i 21 olika förskolor samt ett barn i en öppen förskola. Ambulerande pedagogen besöker fyra förskolor under en arbetsdag.

För att Stadens undervisning i och på finska ska kunna anpassas för elevernas behov behöver berörda nämnder kartlägga behovet bland stadens sverigefinska barnfamiljer.

Remissversion

Delmål 4: Förskola och utbildning, insatser I-IV

	Insats	*Ansvarig*	*Tidplan*	*Uppföljning*
I	Kartlägga behovet för undervisning på finska	Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning	2020	Ansvarig nämnd rapporterar in till stadsledningskontoret

[11] Cirka 150 elever är registrerade att få modersmålsundervisning på finska i Göteborg från årskurs 1 till gymnasieskola i 2018.

II	Erbjuda modersmålsundervisning i finska både som språkval och utanför timplanebunden tid	Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning	Löpande	Ansvarig nämnd inom sitt ordinarie uppföljningssystem
III	Erbjuda tvåspråkig utbildning	Grundskolenämnden	2020	Ansvarig nämnd inom sitt ordinarie uppföljningssystem
IV	Tillhandahålla tvåspråkig/finskspråkig undervisningsmaterial	Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning	2020	Ansvarig nämnd inom sitt ordinarie uppföljningssystem
V	Rekrytera, säkra och underhålla personal med språklig och kulturell kompetens	Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning	Löpande	Ansvarig nämnd inom sitt ordinarie uppföljningssystem

Göteborgs Stad har systematiska och utvecklade former för samråd som ger inflytande i beslutsprocessen

Ansvariga nämnder: Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för konsument- och medborgarservice, kulturnämnden, stadsdelsnämnder, kommunstyrelsen

> **5 §** Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. *Lag (2009:724).*[12]
>
> Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande. Lag (2018:1367).[13]
>
> **5 a §** Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar. *Lag (2018:1367).*[14]

[12] Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
[13] SFS 2018:1367 Lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
[14] Ibid.

Remissversion

Nuläge inflytande och delaktighet: Enligt den förstärkta minoritetslagen ska samråd mellan beslutsfattare och minoriteten ske genom en strukturerad dialog för att kunna beakta minoritetens synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande och att minoriteten får reellt inflytande i frågor som berör dem. Varje nämnd och styrelse i Göteborgs Stad har möjlighet att anpassa inflytandeformerna efter vad som är bäst för varje situation. Det viktigaste är att förvaltningsmyndigheter samråder med den sverigefinska minoriteten i ett skede där det fortfarande finns möjligheter att påverka ett kommande beslut.

Minoritetslagen lägger tyngd på barns och ungdomsinflytande vilket är anledning till att under den pågående valperioden 2019-2022 har ungdomars representation i samrådet förstärkts. Ungdomsinflytande kan ännu förstärks exempelvis genom att de unga söks upp i sin egen miljö såsom i skolan, via modersmålsundervisningen, på sociala medier, fritidsgårdar och intresseföreningar. I övrigt bestämmer nämnder tillsammans med minoriteten hur att samråda i olika frågor.

Göteborgs Stads sverigefinska råd är kommunstyrelsens samrådsorgan och dess nuvarande form beslutades 2015 i kommunfullmäktige. Samrådsdirektiven eller så kallat reglemente för Göteborgs Stads samråd med den sverigefinska minoriteten gäller för perioden 2015–2018 och behöver därmed revideras.

Delmål 5: Inflytande och delaktighet, insatser I-III

	Insats	*Ansvar*	*Tidplan*	*Uppföljning*
I	Det är en rutin att samråda med den sverigefinska minoriteten i så tidigt skede som möjligt i myndighetens beslutsprocess	Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning, stadsdelsnämnder, nämnden för konsument- och medborgarservice, kulturnämnden, idrotts och föreningsnämnden, kommunstyrelsen	Löpande	Ansvarig nämnd
II	Utveckla nya former för att samråda med barn och ungdomar utifrån deras förutsättningar, ålder och mognad	Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för konsument- och medborgarservice, kulturnämnden, idrotts och föreningsnämnden, kommunstyrelsen	Löpande	Ansvarig nämnd inom sitt ordinarie uppföljningssystem
III	Reviderat reglemente för	Kommunstyrelsen	2020	Ansvarig nämnd

Remissversion

Göteborgs Stads
samråd med den
sverigefinska
minoriteten (2014)
i samråd med
Göteborgs Stads
sverigefinska råd

Remissversion

Bilaga 3 Lista över remissinstanser

Remittering av reviderad plan för Göteborgs Stads arbete med finskt förvaltningsområde 2020-2023

Stadsdelsnämnder:
Centrum
Lundby
Östra Göteborg

Facknämnder:
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Kulturnämnden
Idrott- och föreningsnämnden
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Nämnden för konsument- och medborgarservice
Utbildningsnämnden

Råd:
Göteborgs Stads sverigefinska råd
Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer
Göteborgs Stads pensionärsråd
Ungdomsfullmäktige

Tidplan för revideringsprocessen 2019
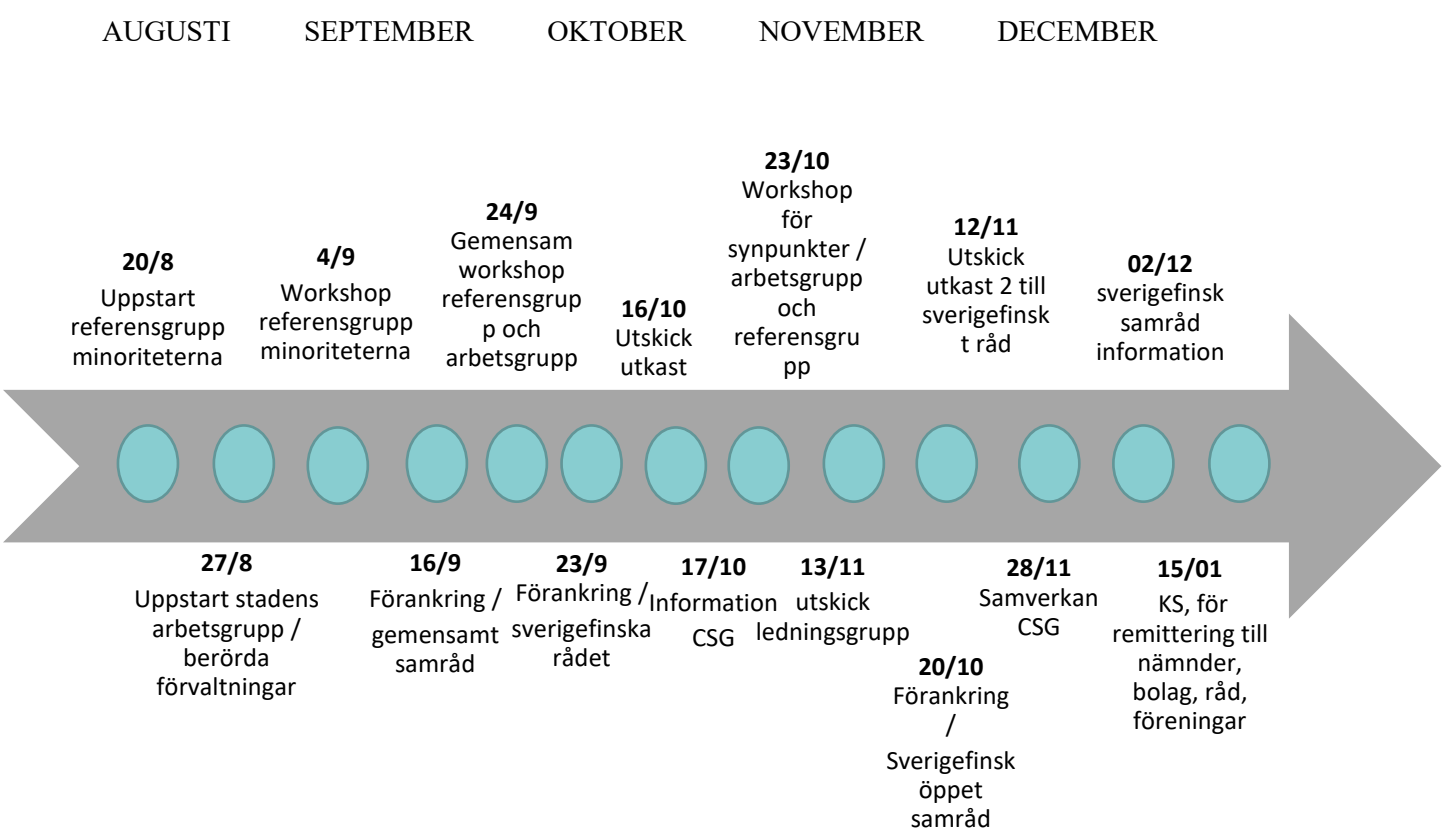
Göteborgs Stads plan för arbete med finskt förvaltningsområde 2020-2023